NN 84/2020 (21.7.2020.), Odluka o obvezi dostavljanja izvješća o podacima poslovanja s gotovim novcem

HRVATSKA NARODNA BANKA

1569

Na temelju članka 25., članka 27., članka 43. stavka 2. točke 9. i članka 86. stavaka 1. i 3. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.) guverner Hrvatske narodne banke donosi

ODLUKU

O OBVEZI DOSTAVLJANJA IZVJEŠĆA O PODACIMA POSLOVANJA S GOTOVIM NOVCEM

Članak 1.

(1) Ovom Odlukom uređuju se:

1. obveza izvješćivanja Hrvatske narodne banke o podacima poslovanja s gotovim novcem u statističke i nadzorne svrhe

2. vrste izvješća koja se prikupljaju u statističke i nadzorne svrhe

3. izvještajna razdoblja i

4. rokovi dostave izvješća.

(2) Uputom o načinu prikupljanja i sastavljanja te obvezi dostavljanja izvješća o podacima poslovanja gotovim novcem (u nastavku teksta: Uputa) pobliže se propisuju sadržaj pojedinih izvješća i vrste podataka koji se dostavljaju te način i pravila dostave izvješća. Navedena Uputa nalazi se u prilogu ove Odluke i njezin je sastavni dio.

Članak 2.

Hrvatska narodna banka prikuplja i rabi podatke prikupljene na temelju ove Odluke u statističke i nadzorne svrhe.

Članak 3.

(1) Obveznici izvješćivanja na osnovi ove Odluke (u nastavku teksta: obveznici) jesu:

1. kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad

2. kreditna institucija sa sjedištem u drugoj državi članici koja je ovlaštena pružati bankovne i financijske usluge u Republici Hrvatskoj putem podružnice kada rukuje gotovim novcem i obrađuje ga u Republici Hrvatskoj

3. kreditna institucija iz treće zemlje koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za osnivanje podružnice kreditne institucije iz treće zemlje kada rukuje gotovim novcem i obrađuje ga u Republici Hrvatskoj i

4. ostali rukovatelji gotovim novcem.

(2) U smislu ove Odluke ostalim rukovateljima gotovim novcem smatraju se Financijska agencija, HP – Hrvatska pošta d.d. i druge pravne osobe koje na području Republike Hrvatske obavljaju djelatnost obrade gotovog novca ili pružanja usluga podizanja gotovog novca na uređajima za isplatu.

Članak 4.

(1) Svi obveznici dužni su dostavljati sva izvješća.

(2) Dnevna izvješća jesu:

1. Promet gotovog novca poslovne jedinice

2. Promet gotovog novca uređaja

3. Stanje gotovog novca

4. Količina obrađenih novčanica i kovanog novca

5. Promet samoposlužnog uređaja.

(3) Mjesečna izvješća jesu:

1. Obrada udaljenih poslovnih jedinica

2. Kupoprodaja gotovog novca na međubankovnom tržištu – kune/euri

3. Stanje stranoga gotovog novca po valutama u apoenskoj strukturi

4. Uređaji za obradu novčanica i kovanog novca i održavanje uređaja.

(4) Obveznici su dužni izvješćivati Hrvatsku narodnu banku na način i prema pravilima uređenima Uputom.

(5) Smatra se da su obveznici uredno dostavili podatke koji su predmet ove Odluke:

1. ako su podaci zaprimljeni u Hrvatskoj narodnoj banci u rokovima i na način propisan člankom 5. stavcima 3. i 4. ove Odluke i

2. ako su podaci točni i potpuni te su zadovoljili provjere i pravila propisana Uputom.

Članak 5.

(1) Izvještajno je razdoblje za dostavu podataka dnevno i mjesečno.

(2) Dnevno izvješće obuhvaća podatke koji se odnose na određeni dan. Mjesečno izvješće obuhvaća podatke koji se odnose na razdoblje od prvoga do posljednjeg dana određenoga kalendarskog mjeseca.

(3) Dnevna izvješća dostavljaju se počevši od prvoga sljedećega radnog dana od dana na koji se izvješće odnosi, a najkasnije do kraja 15. odnosno 25. dana u tekućem ili 5. dana u sljedećem mjesecu nakon isteka desetodnevnog razdoblja na koje se podaci odnose. Ako je riječ o neradnom danu, krajnji rok za dostavljanje tih podataka produžuje se na prvi sljedeći radni dan.

(4) Mjesečna izvješća dostavljaju se najkasnije do 10. dana u mjesecu za prethodni mjesec. Ako je definirani datum dostave mjesečnog izvješća neradni dan, rok za dostavu redovitih datoteka produžuje se na prvi sljedeći radni dan.

Članak 6.

Podaci prikupljeni na temelju ove Odluke čuvaju se u skladu s odredbama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci kojima se uređuje tajnost podataka.

Članak 7.

Ova Odluka objavljuje se u »Narodnim novinama« i stupa na snagu 1. siječnja 2021.

O. br. 216-020/07-20/BV
Zagreb, 7. srpnja 2020.

Guverner
Hrvatske narodne banke
Boris Vujčić, v. r.

UPUTA O NAČINU PRIKUPLJANJA I SASTAVLJANJA TE OBVEZI DOSTAVLJANJA IZVJEŠĆA O PODACIMA POSLOVANJA S GOTOVIM NOVCEM
(sastavni dio Odluke o obvezi dostavljanja izvješća o podacima poslovanja s gotovim novcem)

1. Opće odredbe

Ovom Uputom, u svrhu provedbe Odluke o obvezi dostavljanja izvješća o podacima poslovanja s gotovim novcem (u nastavku teksta: Odluka), uređuje se sadržaj statističkih i nadzornih izvješća, vrste podataka te način njihova dostavljanja Hrvatskoj narodnoj banci (u nastavku teksta: HNB).

2. Objašnjenje pojmova

Za potrebe ove Upute pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- *Radni dan* – jest svaki dan od ponedjeljka do petka, osim ako zakonom kojim se uređuju blagdani, spomendani i neradni dani u Republici Hrvatskoj nije naveden kao blagdan.
- *Potrošač* jest fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenima Zakonom o platnom prometu (NN, br. 66/2018.) djeluje izvan područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja.
- *Nepotrošač* jest pravna ili fizička osoba koja nije potrošač.
- *Ostali rukovatelji gotovim novcem* – jesu pravne osobe u skladu s člankom 3. stavkom 2. Odluke.
- *Nezavisni bankomati* – jesu bankomati obveznika koji nije kreditna institucija i čiji se bankomati ne vode u sustavu kreditne institucije.
- *Ugovorna institucija* – jest druga institucija koja ugovorno obavlja poslove uplate, isplate i obrade gotovog novca u ime obveznika.
- *Samoposlužni uređaji* – jesu uređaji za obradu gotovog novca kojima rukuju klijenti, a koji omogućuju uplate/isplate gotovog novca.
- *Izvor podataka* – jest obveznik ili ugovorna institucija.

• *Udaljene poslovne jedinice* – jesu one poslovne jedinice koje je obveznik primjene odluke kojom se uređuju uvjeti redistribuiranja gotovog novca prijavio HNB-u.

• *Redistribuiranje (recikliranje) novčanica i kovanog novca* – jest ponovno distribuiranje zaprimljenih novčanica i kovanog novca od strane obveznika obavljanjem poslovne djelatnosti.

• *Prikladan gotov novac* – jesu novčanice i kovani novac kakvoće prikladne za daljnji optjecaj, u skladu s odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za strojno i ručno sortiranje novčanica prema prikladnosti za promet.

Skraćeni nazivi vrsta izvješća s dinamikom dostave i kategorija uređaja koji se rabe u ovoj Uputi, npr. (uN), (PR_GN_CP), označuju vrijednosti kojima se koristi u xml datoteci za navedenu stavku i opisane su u Prilogu 1. ove Upute. Vrijednosti su osjetljive na velika i mala slova (engl. *case-sensitive).*

3. Dostava izvješća

Ovisno o vrsti izvješća, obveznici dostavljaju dnevna i mjesečna izvješća. Izvještajno je razdoblje od jednog dana za dnevna izvješća, odnosno razdoblje od prvoga do posljednjeg dana u jednom kalendarskom mjesecu za mjesečna izvješća.

Izvještajno razdoblje obuhvaća svaki dan u mjesecu. Svi obveznici dostavljaju sva izvješća. Obveznik popunjava podatke u onim izvješćima koja se odnose na područje djelatnosti koje obveznik obavlja. Ako obveznik nema podataka za određeno izvještajno razdoblje, obvezan je poslati elemente zaglavlja i elemente oznaka izvješća bez podataka za to izvješće.

Obveznici će prije početka slanja izvješća HNB-u dostaviti osnovne podatke o odgovornim osobama za dostavu izvješća (ime i prezime, adresa e-pošte, broj telefona) koji će se rabiti za komunikaciju povezanu s dostavom izvješća. Sve naknadne promjene podataka o odgovornim osobama za dostavu izvješća obveznici će dostaviti odmah po nastanku promjene.

Obveznici će prije početka slanja izvješća usuglasiti s HNB-om šifarnike poslovnih jedinica i uređaja te dostaviti OIB obveznika i OIB ugovornih institucija koji su im izvor podataka i za koje će slati izvješća.

3.1. Dnevna izvješća

Sva dnevna izvješća koja obveznik dostavlja za određeni datum dostavljaju se u jednoj datoteci. Obveznik ih može dostaviti svaki dan ili sve datoteke na kraju isteka desetodnevnog razdoblja. Dnevna izvješća dostavljaju se počevši od prvoga sljedećega radnog dana od dana na koji se izvješće odnosi, a najkasnije do kraja 15. odnosno 25. dana u tekućem ili 5. dana u sljedećem mjesecu nakon isteka desetodnevnog razdoblja na koje se podaci odnose. Ako je riječ o neradnom danu (subota, nedjelja ili blagdan), krajnji rok za dostavljanje tih podataka produžuje se na prvi sljedeći radni dan.

Desetodnevna razdoblja jesu:

• 1. desetodnevno razdoblje: 1. – 10. dan u mjesecu

• 2. desetodnevno razdoblje: 11. – 20. dan u mjesecu

• 3. desetodnevno razdoblje: 21. – posljednji dan u mjesecu.

3.2. Mjesečna izvješća

Sva mjesečna izvješća koja obveznik dostavlja za određeno razdoblje dostavljaju se u jednoj datoteci. Obveznik ih dostavlja najkasnije do kraja 10. dana u mjesecu za prethodni mjesec. Ako je definirani datum dostave mjesečnog izvješća neradni dan (subota, nedjelja ili blagdan), krajnji rok za dostavljanje tih podataka produžuje se na prvi sljedeći radni dan.

4. Obilježja i sadržaj datoteke

Izvješća se u HNB dostavljaju na dva načina: putem SWIFT komunikacije ili na web-adresu. Dostava na web-adresu: https://www.hnb.hr, u skladu s Uputom za rad s aplikacijom za dostavu i preuzimanje datoteka s podacima o poslovanju s gotovim novcem putem datoteke u XML formatu (prema XSD shemi za dnevna izvješća i XSD shemi za mjesečna izvješća), koja se nalazi na adresi: https://www.hnb.hr.

Kodna stranica: UTF-8

Lista elemenata i pripadajućih atributa XML datoteka za dnevna i mjesečna izvješća dan je u Prilogu 2. ove Upute.

4.1. Opis naziva datoteke

Naziv datoteke: TSGN_<OIB>_<YYYYMMDD>_(HRK/EUR)_(D/M)_<RBR>.xml

• TSGN – oznaka grupe izvješća

• <OIB> – OIB obveznika

• <YYYYMMDD> – datum izvješća

• (HRK/EUR) – oznaka domicilne valute

• (D/M) – označuje vrstu izvješća koje se dostavlja, dopuštena jedna vrijednost

– D – dnevni izvještaj – svaki datum dekade u jednoj datoteci

– M – mjesečni izvještaj – datum je posljednji datum u mjesecu

• <RBR> – označuje redni broj slanja na razini obveznika, datuma, domicilne valute i dinamike (D/M), broj (01-99)

4.2. Zaprimanje i provjera ispravnosti xml datoteke

Dnevna i mjesečna izvješća dostavljaju se u odvojenim datotekama. Jedna dnevna datoteka sadržava sva dnevna izvješća za obveznika i datum. Jedna mjesečna datoteka sadržava sva mjesečna izvješća za obveznika na posljednji dan u mjesecu. Datoteka s najvećim RBR za određenog obveznika unutar jednoga izvještajnog razdoblja smatra se posljednjom ispravnom datotekom.

Prije slanja izvješća obveznici će obaviti validaciju datoteke sa zadanom XSD shemom koja se nalazi na adresi: https://www.hnb.hr.

Podaci se dostavljaju elektroničkim putem (SWIFT, WEB).

Datoteka može biti u izvornom formatu ili komprimirana (ZIP). U komprimiranoj datoteci može biti samo jedna datoteka, strukture naziva prema točki 4.1. ove Upute te s ekstenzijom .zip.

Datoteka neće biti prihvaćena ako:

- format datoteke ili format naziva datoteke nije ispravan
- OIB nije ispravan
- datum u nazivu datoteke nije jednak datumu u izvješćima u datoteci
- šifra poslovne jedinice/uređaja u pojedinom izvješću nije jedinstvena na razini obveznika
- oznaka izvješća ne postoji u šifarniku
- datum ne odgovara vrsti izvješća (dnevno, mjesečno)
- nisu poslana sva izvješća u datoteci koja obveznik dostavlja
- u jednoj datoteci obveznik pošalje dva ili više istih zaglavlja izvješća
- u jednoj datoteci obveznik pošalje dva ili više istovrsnih izvješća.

Pri učitavanju mjesečnog izvješća *Uređaji za obradu novčanica i kovanog novca i održavanje uređaja* (UR), obavlja se provjera jesu li u tom izvješću podaci za svaki od uređaja za koji su prethodno poslani podaci u dnevnim izvješćima: *Promet gotovog novca uređaja* (PR_GN_UR), *Stanje gotovog novca* (ST_GN), *Količina obrađenih novčanica i kovanog novca* (OB) i *Promet samoposlužnog uređaja* (PR_UR).

Ako se u dnevnim izvješćima dostave podaci za određeni uređaj a nema ga u mjesečnom izvješću, obveznik će na predefinirane adrese elektroničke pošte zaprimiti upozorenje i obavijest o daljnjem postupanju.

U mjesečnom izvješću *Uređaji za obradu novčanica i kovanog novca i održavanje uređaja* (UR) dopušteno je slanje podataka o uređajima za koje nije bilo podataka u dnevnim izvješćima.

5. Ispravci datoteke

Obveznik može dostaviti ispravak datoteke do rokova dostave izvješća iz točke 3. ove Upute, pri čemu se ispravlja cijela datoteka. Datoteka s najvećim rednim brojem za određeni datum, domicilnu valutu i vrstu izvješća zaprimljena u terminu za dostavu smatra se važećom.

U slučajevima slanja dnevne ili mjesečne datoteke nakon proteka roka za dostavu iz točke 3. ove Upute potrebno je dostaviti »Obavijest o naknadnoj dostavi datoteke« (Prilog 3.) na e-mail adresu: gotovina-statistika@hnb.hr.

HNB će nakon zaprimanja navedene obavijesti omogućiti učitavanje datoteke ili obavijestiti obveznika o daljnjem postupanju.

Navedene datoteke bit će obrađene s autorizacijom zaposlenika HNB-a.

Omogućavanjem učitavanja datoteke HNB nije opravdao nepravodobno ili nepravilno dostavljanje izvješća, već isključivo tehnički omogućuje obvezniku da dostavi datoteku s izvješćima nakon što je rok za dostavu istekao ili da ispravi pogrešno dostavljena izvješća.

5.1. Obavijest o naknadnoj dostavi datoteke

Elementi »Obavijesti za naknadnu dostavu datoteke« jesu:

- Naziv Obavijesti – »Obavijest o naknadnoj dostavi datoteke«
- Datum slanja – upisuje se datum kada se obavijest za naknadnu dostavu datoteke dostavlja u HNB
- Podaci o pošiljatelju:

– Naziv obveznika: upisuje se puni naziv obveznika koji dostavlja »Obavijest o naknadnoj dostavi datoteke«

– Sjedište obveznika: upisuje se sjedište obveznika koji dostavlja »Obavijest o naknadnoj dostavi datoteke«

– Odgovorna osoba i tel.: upisuje se ime i prezime odgovorne osobe i direktan broj telefona s predbrojem.

- Podaci o datoteci:

– Upisuju se podaci o vrsti datoteke, izvještajnom razdoblju, oznaci datoteke i razlozima slanja.

– Izvješće: upisuje se sadržaj datoteke: dnevna izvješća ili mjesečna izvješća.

– Izvještajno razdoblje: upisuje se izvještajno razdoblje iz prošlosti uključujući i godinu.

– Oznaka datoteke: R – ako datoteka nije dostavljena u rokovima dostave ili I – ako se ispravlja već dostavljena datoteka.

• Opis razloga slanja:

– Pri slanju redovnih datoteka ili datoteka ispravaka obvezno je pojašnjenje razloga slanja tih datoteka nakon proteka redovnoga izvještajnog razdoblja.

– Ako postoje dodatna pojašnjenja razloga ispravaka, obveznik ih također upisuje u ovo polje.

– Ako obveznik nije upisao dodatne razloge ispravka, a HNB procijeni da je potrebno imati i taj element za odobrenje zahtjeva za ispravak, obveznik će morati dopuniti zahtjev.

• Potpis odgovorne osobe.

6. Kategorizacija uređaja za obradu novčanica i kovanog novca

Uređaji za obradu novčanica i kovanog novca u smislu ove Upute svrstavaju se u dvije kategorije:

• uređaji kojima rukuju klijenti i

• uređaji kojima rukuju zaposlenici obveznika.

6.1. Uređaji za obradu novčanica

Kategoriji uređaja za obradu novčanica kojima rukuju klijenti pripadaju sljedeći uređaji:

• **Uplatni uređaji (uN)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu uplate novčanica na svoje račune, s mogućnošću brojenja i provjere autentičnosti uplaćenih novčanica, ali bez mogućnosti isplate uplaćenih novčanica. Uređaj zadržava novčanice klasificirane kao sumnjive i omogućuje sljedivost vlasnika računa. Može postojati opcija provjere prikladnosti novčanica.

• **Uređaji za recikliranje novčanica (rNk)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu uplate i isplate novčanica na svoje račune ili sa svojih računa, s mogućnošću brojenja, provjere autentičnosti i prikladnosti novčanica za daljnji optjecaj, s tim da isplaćuju novčanice klasificirane kao originalne i prikladne za daljnji optjecaj koje mogu biti zaprimljene u prethodnim transakcijama, dok zadržavaju novčanice klasificirane kao sumnjive i neprikladne za daljnji optjecaj. Uređaj omogućuje sljedivost vlasnika računa.

• **Kombinirani uplatni uređaji (kuN)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu uplate i isplate novčanica na svoje račune ili sa svojih računa, s mogućnošću brojenja i provjere autentičnosti novčanica, s tim da isplaćuju novčanice koje nisu zaprimljene u prethodnim transakcijama, dok zadržavaju novčanice klasificirane kao sumnjive. Uređaj omogućuje sljedivost vlasnika računa. Može postojati opcija provjere prikladnosti novčanica.

• **Isplatni uređaji (iN)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu isplate novčanica sa svojih računa, s mogućnošću brojenja, provjere autentičnosti i prikladnosti novčanica prije isplate klijentu. Uređaj je napunjen novčanicama od strane osoba koje rukuju gotovinom ili ostalih automatiziranih sustava (npr. automati za prodaju).

• **Bankomati (iB)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu isplate novčanica sa svojih računa, punjen novcem sortiranom na uređaju. Uređaj ne provjerava prikladnost novčanica prije isplate.

• **Uređaji za isplatu kovanica (iK)** – različite vrste uređaja kojima rukuju klijenti u svrhu isplate kovanica, nakon što su u uređaj položili novčanice. Prije isplate kovanica uređaj broji i provjerava autentičnost uplaćenih novčanica, bez mogućnosti isplate uplaćenih novčanica. Uređaj zadržava novčanice klasificirane kao sumnjive i omogućuje sljedivost vlasnika računa. Može postojati opcija provjere prikladnosti novčanica.

Kategoriji uređaja za obradu novčanica kojima rukuju zaposlenici obveznika pripadaju sljedeći uređaji:

• **Uređaj za obradu novčanica (oN)** – različite vrste uređaja kojima rukuju zaposlenici, s mogućnošću brojenja, provjere autentičnosti, prikladnosti i fizičkog razdvajanja sumnjivih i neprikladnih od originalnih i prikladnih novčanica, čiji je kapacitet ulaznog pretinca veći od jedne novčanice.

• **Uplatno-isplatne blagajne za recikliranje (rNz)** – različite vrste uređaja kojima rukuju zaposlenici, s mogućnošću brojenja, provjere autentičnosti i prikladnosti novčanica za daljnji optjecaj, koje mogu izdavati novčanice zaprimljene u prethodnim transakcijama koje su klasificirane kao originalne i prikladne za daljnji optjecaj, dok zadržavaju novčanice klasificirane kao neprikladne za daljnji optjecaj i čiji je kapacitet ulaznog pretinca veći od jedne novčanice. Uređaji sigurno pohranjuju novčanice i omogućuju osobama koje rukuju gotovinom da obave knjiženja u korist ili na teret bankovnih računa klijenata.

• **Uređaj za provjeru autentičnosti novčanica (aN)** – različite vrste uređaja kojima rukuju zaposlenici, koji broje novčanice i provjeravaju autentičnost i čiji je kapacitet ulaznog pretinca veći od jedne novčanice.